

Applicability of resource theory on leisure sport events: Validity and reliability study¹

Kaynak kuramının boş zaman spor etkinliklerinde uygulanabilirliği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması

Hüseyin Çevik²
Kerem Yıldırım Şimşek³

Abstract

Resource theory assesses the features of resources changed between individuals, change patterns and change rules. In this resource, it was aimed to adapt Organizers' Perceived Resource Investments (OPRI) and Participants' Reported Resource Investments (PRRI) developed based on resource theory and evaluating resource investment of activity organizer and participant in terms of the point of view of the participant into Turkish language and culture.

303 people selected with convenience sampling method participating into 5 th Eskişehir Dance Festival participated into the resource. Data was collected by means of questionnaire using face-to-face interviewing technique. Exploratory Factor Analysis (EFA) and Confirmative Factor Analysis (CFA) were used for structural validity of the scales. Internal consistency, test - retest and total item correlation analyses were utilized for reliability.

AFA and DFA results support OPRI structure of 6 factors and 18 items and PRRI structure of 5 factors and 15 items. It was detected that reliability in all items and dimensions were within the acceptance level. The resource conclusion has revealed that OPRI and PRRI have structural features that can be used for the

Özet

Kaynak teorisi bireyler arasında değiştirilen kaynakların özelliklerini, değişim kalıplarını ve değişim kurallarını değerlendirmektedir. Bu araştırmada kaynak teorisi temel alınarak geliştirilen, katılımcının bakış açısına göre etkinlik organizatörünün ve katılımcının kaynak yatırımını değerlendiren Organizatörün Algılanan Kaynak Yatırım Ölçeği (OAKYÖ) ve Katılımcı Kaynak Yatırım Ölçeği (KKYÖ)'nin Türk dil ve kültürüne uyarlanması amaçlanmıştır. Araştırmaya 5. Eskişehir Dans Festivaline katılan kolayda örnekleme yöntemi ile seçilen 303 kişi katılmıştır. Veriler yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak anket aracılığı ile toplanmıştır. Ölçeklerin yapı geçerliliği için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. Güvenirlik için ise iç tutarlılık, madde toplam korelasyonu ve test tekrar test analizlerinden yararlanılmıştır. AFA ve DFA sonuçları OAKYÖ'nün 6 faktörlü 18 madde, KKYÖ'nün ise 5 faktörlü 15 maddeden oluşan yapısını desteklemektedir. Ölçeklerdeki tüm maddelerin ve boyutların güvenirliğinin kabul düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonucu OAKYÖ ve KKYÖ'nün boş zaman spor etkinlik katılımcılarının kaynak yatırımlarının değerlendirilmesinde kullanılacak yapısal

¹ This research was presented as an oral presentation in the 15th International Sports Science Congress held in Antalya on 15-18 November 2017.

² Research Assist.. Anadolu University, Faculty of Sport Science, Recreation Department, huseyincevik@anadolu.edu.tr

³ Associate Prof., Anadolu University, Faculty of Sport Science, Recreation Department, keremys@anadolu.edu.tr

assessment of resource investments of participants of leisure time sport activities. Moreover, it was concluded that the participants of leisure time sport activities in Turkey evaluates resource investment with different dimensions compared to other cultures.

özelliklere sahip olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca Türkiye’de boş zaman spor etkinlik katılımcılarının kaynak yatırımını diğer kültürlerle göre farklı boyutlar ile değerlendirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Keywords: Leisure; sport; event; research theory; validity; reliability.

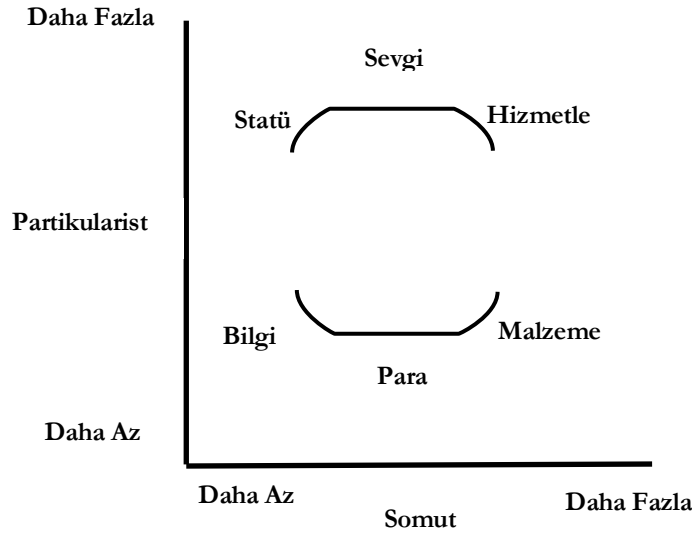
Anahtar Kelimeler: Boş zaman; spor; etkinlik; kaynak kuramı; geçerlik; güvenilirlik.

[\(Extended English summary is at the end of this document\)](#)

GİRİŞ

Kaynak bir kişiden diğer kişiye aktarılabilen herhangi bir şey olarak tanımlanmaktadır (Foa, 1976). Diğer bir ifadeyle bireyler arasında değiştirilebilen somut ya da sembolik varlıklar olarak ifade edilmektedir (Foa ve Foa, 1980). Ekonomik modellerde ürün veya hizmet için para ödemek en temel kaynak değişim örneğidir. Kaynak kuramı ekonomik modellerde olduğu gibi para dışında değişimde kullanılan kaynak türlerini incelemektedir. Teori sadece değişimi değil, kaynakların özelliklerini, değişim kalıplarını ve değişim kurallarını da değerlendirmektedir (Morais vd. 2003). Kaynak teorisine göre kişiler arası değişime uğrayan kaynak türleri altıya ayrılmaktadır. Bunlar; sevgi, statü, bilgi, para, eşya ve hizmetler olarak sınıflandırılmaktadır (Foa ve Foa, 1976). Sevgi sevecenliğin, saygının ve sıcaklığın bir ifadesi olarak tanımlanmaktadır. Statü yüksek ya da düşük prestij, saygı ya da itibar ifade eden değerlendirme yargısı ifadesidir. Bilgi kaynağı tavsiye, fikir, öğretim ya da aydınlanmayı kapsamaktadır. Hizmetler başka birinin faydalanması için emek gerektiren, kişinin kendi çabasını ya da kendine ait olanı ortaya koyduğu aktiviteleri kapsamaktadır. Malzemeler somut eşyalar, nesnelere ve materyallerdir. Para bir ürün ya da hizmet karşılığı verilen herhangi bir madde ya da karşılıktır (Foa ve Foa, 1974).

Kaynak türleri partikularist (bireyin kendisine bağlı) ve somut olmak üzere iki boyut altında sınıflandırılmaktadır. Sevgi, statü ve hizmet gibi kaynaklar partikularist kaynaklar olarak değerlendirilirken, para, malzeme ve bilgi gibi kaynaklar somut kaynaklar olarak değerlendirilmektedir. Kaynaklar arasında varsayılan yapı göz önüne alındığında malzeme ve hizmetlerin her ikisi de somut olarak değerlendirilmektedir. Ancak hizmetler malzemedenden daha fazla partikularist olarak değerlendirilmektedir. Statü, bilgiye göre daha partikularist olarak değerlendirilirken, statü ve bilgi kaynaklarının her ikisi de soyut yani partikularist kaynaklar olarak değerlendirilmektedir. Sevgi kaynağının değeri kişiye özel olduğu için, oldukça partikularist olarak görülmektedir. Diğer taraftan para kaynağı en az partikularist kaynak türüdür. Çünkü birçok birey tarafından karşılıklı olarak değiştirilmektedir (Brinberg ve Wood , 1983). Şekil 1’de kaynak türlerinin yapısı gösterilmektedir (Foa ve Foa, 1974).

Şekil 1. Kaynak türlerinin yapısı (Foa and Foa, 1974).

Tüketici davranışını anlamak için kaynak teorisinin deneysel olarak kullanılması önerilmektedir (Brinberg ve Wood (1983). Donnerwerth ve Foa (1974) bireylerin değişim için kullanabilecekleri özdeş kaynak türüne sahip olmadığında, genellikle en az uygun olan kaynak türünü verme eğiliminde bulunduğu ve bu şartlar altında değişimin oldukça az tatmin edici olduğunu ifade etmektedir. Ayrıca tüketici ve hizmet sağlayıcı arasında yatırılan kaynak türünün, aralarındaki ilişkinin gelişmesi ve uzun dönemli olmasını açıklayabildiğini göstermektedir (Dorsch ve Carlson 1996; Morais 2000).

Kaynak kuramı hizmet sağlayıcı ve tüketici arasındaki etkileşimin anlaşılması için kullanışlıdır. Çünkü bireyler arasında değiştirilen kaynakların niteliğinin ve değişim örneklerinin anlaşılması için ekonomik kaynaklar kadar kişiler arası kaynakların da değişimini incelemek yardımcı olmaktadır (Choo ve Petrick, 2013). Dans sporu festivalleri, koşu etkinlikleri, bisiklet ve doğa sporları festivalleri gibi boş zaman spor etkinliklerinin sürdürülebilirliğinde katılımcıların ilgisi ve etkinlik organizatörünün çabasının da önemli olduğu düşünülmektedir. Bu organizasyonların turizm boyutu da bulunmaktadır. Yani düzenledikleri bölgeye spor turistlerini çekmekte ve bölge ekonomisine önemli katkılar sağlamaktadır. Dolayısıyla, hizmet sağlayıcı yani organizasyon ile tüketici arasında kaynak değişiminin anlaşılmasının bu etkinliklerin sürdürülebilmesinde önemli olacağı düşünülmektedir. Literatürde kaynak kuramının uygulanabilirliği konusunda kültürlere göre farklılık gösterdiğini ortaya koyan araştırmalar bulunmaktadır. Morais vd. (2003) yaptıkları araştırmada Amerikan kültüründe hizmet sağlayıcı ve tüketici arasındaki etkileşimde sevgi, statü, bilgi ve para kaynak türlerinin etkili olduğunu ortaya koymuştur. Okayasu vd. (2009) Asya kültüründe organizatörlerin kaynak olarak sevgi, statü, bilgi, hizmet ve para, tüketicilerin ise sadece sevgi, statü ve hizmet kaynak yatırımında bulduklarını tespit etmiştir. Türkiye’de ise boş zaman ve spor endüstrisinde etkinlik organizatörleri ve etkinlik tüketicilerinin hangi kaynak yatırımında buldukları ile ilgili henüz deneysel bir araştırmanın olmadığı dikkati çekmektedir. Bu boşluğu doldurmak için, Okayasu vd. (2009) tarafından kaynak kuramı temel alınarak geliştirilen, katılımcının bakış açısından etkinlik organizatörünün ve katılımcısının boş zaman spor etkinliğine yönelik algılanan kaynak yatırımını değerlendiren ölçme araçlarının Türkçe literatüre kazandırılmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Dolayısıyla bu araştırma kaynak kuramının boş zaman spor etkinliklerine uygulanabilirliğini test etmeyi ve Türk kültüründe boş zaman spor etkinlik tüketicileri ile organizatörlerin kaynak yatırım türlerini belirlemeyi amaçlamaktadır.

Araştırmacılar tarafından kaynak kuramı temel alınarak geliştirilen ölçeklerin Japon kültürünün dışında kaynak kuramını yansıtmada mükemmel bir uyum gösteremeyeceği ifade edilmektedir. (Okayasu vd. 2009). Bu bilgi doğrultusunda Türkiye’de boş zaman spor etkinlik tüketicilerinin algıladıkları kaynak türlerini ortaya çıkarmak için yazarlardan izin alınarak ölçeklerin hipotez edilen boyutları üzerinden geçerlik ve güvenilirlik analizleri gerçekleştirilmiştir. Analizler sonucunda katılımcıların algıladıkları kaynak türleri belirlenmeye çalışılmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Kaynak teorisinin Türkiye’de boş zaman spor etkinlik tüketicileri üzerindeki yansımalarının test edildiği bu araştırma, Okayasu vd. (2009) tarafından geliştirilen OAKYÖ (18 madde 6 faktör) ve KKYÖ (18 Madde 6 faktör)’nin Türkçe’ye uyarlanması amacıyla tasarlanmış metodolojik bir araştırmadır. Ölçek uyarlama sürecinde Hambleton ve Patsula (1999) ve Seçer (2015) tarafından önerilen ölçek uyarlama aşamaları dikkate alınarak aşağıdaki basamaklar takip edilmiştir. Bunlar;

- Uygun çevirmenlerin seçilmesi,
- Ölçeğin Türkçe’ye çevirisinin yapılması,
- Çevirisi yapılan ölçeğin gözden geçirilmesi ve gerekli düzeltmelerin yapılması,
- Çevirisi yapılan ölçeğin sınanması,
- Ölçeğe ilk şeklinin verilmesi,
- Pilot uygulamanın gerçekleştirilmesi,
- Pilot uygulama sonrası istatistikî analizlerin yapılması,
- Ölçeğe son şeklinin verilmesi,
- Ölçüm modelinin uyumunun incelenmesi için faktör analizi, geçerlik ve güvenilirlik analizlerinin yapılmasıdır.

Araştırma Grubu

Araştırma kapsamında ölçeklerin faktör yapısının ortaya çıkarmak, ölçüm modelini test etmek ve güvenilirlik analizleri için 26-28 Şubat 2017 tarihinde düzenlenen 5. Eskişehir Dans Festivali katılımcılarından örneklem seçilmiştir. Araştırmaya zaman, para ve işgücü kaybı gibi nedenlerden dolayı kolayda örnekleme yöntemi kullanılarak seçilen 303 kişi dahil edilmiştir.

Veri Toplama Tekniği ve Aracı

Ölçme araçlarının boyutları kaynak kuramının ifade ettiği sevgi, statü, bilgi, hizmet, malzeme ve para kaynak türlerinden oluşmaktadır. Uyarlama sürecine başlamadan önce ölçeği geliştiren yazarlardan mail yolu ile izin alınmıştır. Veriler yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak anket aracılığı ile toplanmıştır. Tablo 1’de ölçeklerin boyutları ve madde sayıları gösterilmektedir.

Tablo 1. OAKYÖ ve KKYÖ’nin boyut, alt boyut ve madde sayıları.

Organizasyon Kaynak Yatırımı	Algılanan Ölçeği	Madde Sayısı	Katılımcı Kaynak Yatırımı	Ölçeği	Madde Sayısı
Algılanan Sevgi Yatırımı		3	Sevgi yatırımı		3
Algılanan Statü Yatırımı		3	Statü yatırımı		3
Algılanan Bilgi Yatırımı		3	Bilgi yatırımı		3
Algılanan Hizmet Yatırımı		3	Hizmet yatırımı		3
Algılanan Malzeme Yatırımı		3	Malzeme yatırımı		3
Algılanan Para Yatırımı		3	Para yatırımı		3
Toplam		18	Toplam		18

Veri Analizi

Veri analizinde ölçeklerin faktör yapılarının ortaya çıkartılmasında Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA), elde edilen yapıların doğrulanmasında ise Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA)'nden yararlanılmıştır. Güvenirlik analizleri için ise iç tutarlılık, madde toplam korelasyonu ve test tekrar test analizleri kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya katılanların demografik özellikleri incelendiğinde %53.5'inin (162) kadınlardan oluştuğu tespit edilmiştir. Yaşa göre katılımcıların %36 (109 kişi)'si 23-29 yaş aralığındadır. Katılımcıların %73.9 (224 kişi)'u önlisans/lisans eğitim düzeyine sahiptir. Mesleğe göre en fazla katılım %44.2 (134 kişi) ile öğrenci meslek grubundan olmuştur. Gelire göre katılımcılar incelendiğinde ise %18.5 (56 kişi) ile 1401-2400 TL ve 5401 TL ve üzeri gelire sahip olanların en fazla olduğu gözlemlenmiştir.

Dil Eşdeğerliliği: Ölçek uyarlama sürecinin en önemli aşamalarından biri çevirinin yapıldığı aşamadır. Bu aşamada ölçeğin geliştirildiği dili bilen ve Türkçe'ye ve Türk Diline hakim uzmanların yer aldığı çeviri ekibinin oluşturulması önemlidir. Bu doğrultuda çeviri ekibinde 2 Türkçe dil uzmanına, 2 yabancı dil uzmanına ve 2 alan uzmanına yer verilmiştir. Ölçekler önce ana dili Türkçe olan bir birinden bağımsız iki dil uzmanı tarafından İngilizce'den Türkçe'ye çevrilmiştir. Daha sonra ana dili İngilizce olan ve Türk dil ve kültürünü bilen iki dil uzmanı ölçeklerin orijinal halini görmeden geri çeviri yapmışlardır. Sonraki aşamada geri çeviriler iki alan uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. (Bek vd., 2009).

Kapsam Geçerliliği: Çevirisi yapılan ölçeklerin dil geçerliği için spor pazarlaması alanında uzman 6 kişinin önerisine sunulmuştur. Uzman görüşü için kapsam geçerliği indeksi (KGİ) kullanılmıştır. Kapsam geçerliğinin sağlanmasında hem bir ölçekteki her madde hem de o ölçeğin tamamı için hesaplama yapılmıştır. Her madde için 3 ya da 4 puanını (ilgili) veren uzmanların sayısı toplam uzman sayısına bölünerek Madde Kapsam Geçerliği İndeksi (MKGİ) hesaplanmıştır. Ölçek Kapsam Geçerliği İndeksi (ÖKGİ) ise her bir maddenin MKGİ puanı toplanıp madde sayısına bölünerek hesaplanmıştır (Polit ve Beck, 2006). Hesaplamalar sonucunda ölçeklerdeki her bir maddenin kapsam geçerliği oranının 1,0 ve 0,83 arasında değişiklik gösterdiği, ölçek kapsam geçerliği oranının ise her iki ölçekte 0,90 üzerinde olduğu gözlemlenmiştir. Lynn (1986) altı uzmanın katıldığı bir panelde MKGİ'nin 0,83'ün altına düşmemesi gerektiğini önermektedir. Waltz vd., (2005) tarafından ÖKGİ için 0,90'ın üzeri kabul edilebilir değer olarak belirtilmektedir. Bu aşamada MKGİ ve ÖKGİ'nin referans değerlerin üzerinde olduğu gözlemlenmiş ve ölçeklere ilk şekli verilmiştir.

Ölçeklerin çeviri işlemleri ve dil geçerliği sağlandıktan sonra "Eskişehir Dans Akademisi" bünyesinde dans etkinliklerine katılan 50 katılımcı üzerinde pilot bir uygulama yapılmıştır. Pilot uygulamada iç tutarlık ve madde toplam korelasyon analizi gerçekleştirilerek sorunlu herhangi bir madde olup olmadığı kontrol edilmiştir. Analiz sonucunda iç tutarlılık değerlerinin 0.70, madde toplam korelasyon değerinin ise 0.30'un üzerinde olduğu gözlemlenmiştir (Seçer, 2015).

Yapı Geçerliliği: Ölçeklerin yapılarının oluşturulabilmesi ve doğrulanabilmesi amacıyla AFA ve DFA'dan yararlanılmıştır. AFA kapsamında verilerin faktör analizi için uygunluğunu test etmek için Kaiser Meyer Olkin (KMO) yönteminden yararlanılmıştır. KMO faktör analizi için örneklem yeterliliğine karar vermede kullanılan bir yöntemdir. Korelasyon matrisinin faktör analizine uygunluğuna karar vermek için ise Bartlett Küresellik testinden yararlanılmıştır. Bartlett Küresellik testinde p değerinin 0.05'ten küçük olması gerekmektedir (Alpar, 2014). OAKYÖ'nün KMO testinin sonucu 0.895 olarak, KKYÖ'nün KMO testinin sonucu ise 0.825 olarak tespit edilmiştir. KMO'nun 0.80'den yüksek olması çok iyi olarak yorumlanmaktadır (Frohlich ve Westbrook, 2001). KMO bütün soru grubunun faktör analizine uygunluğunu test ederken, her bir sorunun faktör analizine uygunluğunu ölçmek için ise örneklem uygunluk ölçüsü (Measurement of Sampling Adequacy-MSA) değerleri incelenmiştir. Hair vd. (2014) MSA değeri 0.50'den az olan maddenin

analizden çıkartılmasını önermektedir. OAKYÖ'de maddeler arasında en yüksek MSA değerinin 0.950, en düşük değerinin 0.816, KKYÖ'de ise en yüksek değerinin 0.877, en düşük değerinin 0.664 olduğu gözlemlenmiştir. Dolayısıyla bu aşamada herhangi bir madde çıkartılmamıştır. Bartlett Küresellik Testi sonuçları incelendiğinde elde edilen değer OAKYÖ (3131.362 df:153, p:0.00) ve KKYÖ için (2085.763 df:105, p:0.00) anlamlı olduğu görülmüştür.

Her iki ölçeğin faktör desenini ortaya koymak için temel bileşenler analizinden ve varimax dik döndürme tekniğinden yararlanılmıştır. Analiz sonucunda OAKYÖ'nin 18 madde 6 faktörlü bir yapıda olduğu tespit edilmiştir. Bu boyutların toplam varyansa yaptıkları katkı % 77.026 olarak saptanmıştır. Faktör yükleri incelendiğinde en düşük faktör yükünün 0.668 olduğu gözlemlenmiştir. Hair vd. (2014) yapının açıklanması konusunda faktör yük değerinin 0.50'nin üzerinde olması gerektiğini ifade etmektedir. Dolayısıyla herhangi bir madde çıkartılmamıştır. Tablo 2 de OAKYÖ'nin AFA sonucu ortaya çıkan faktör yük değerleri gösterilmektedir.

Tablo 2 AFA sonucu OAKYÖ'nün faktör yük değerleri

Faktörler	Faktör Yükü	Açık Varyans %
Algılanan Sevgi Yatırımı Bu spor etkinliğinin organizasyonu beni önemsiyor. Bu spor etkinliğinin organizasyonu bana arkadaşça davranıyor. Bu spor etkinliğinin personeli beni önemsiyor.	.831 .827 .735	41.916
Algılanan Statü Yatırımı Bu spor etkinliğinin organizasyonu bana önemli bir katılımcı gibi davranmaktadır. Bu spor etkinliğinin organizasyonu bana özel bir katılımcı gibi davranmaktadır. Bu spor etkinliğinin organizasyonu bana son derece saygılı davranmaktadır.	.784 .771 .780	10.156
Algılanan Bilgi Yatırımı Etkinlikten önce organizasyon önemli konular konusunda beni bilgilendirdi. Spor etkinliği organizasyonu gezilecek yerler hakkında güzel tavsiyelerde bulundu. Etkinlik personeli yarış zamanlarını bana bildirdi.	.673 .727 .792	7.824
Algılanan Hizmet Yatırımı Bu spor etkinliğinin organizasyonu yarış/etkinlik alanına ulaşımı oldukça kolaylaştırdı. Bu spor etkinliğinin organizasyonu konaklama yeri ayarlama konusunda oldukça yardımcı oldu. Bu spor etkinliğinin organizasyonu yarış sırasında bana büyük destek oldu.	.793 .719 .668	6.775
Algılanan Malzeme Yatırımı Bu spor etkinliğinde katılımcı ödülü olarak ücretsiz güzel hediyeler aldım. Bu spor etkinliği bana güzel bir katılım sertifikası verdi. Bu spor etkinliği iyi kalitede bir pist/etkinlik alanında düzenlendi.	.815 .889 .860	5.993
Algılanan Para Yatırımı Bu spor etkinliğinin organizasyonu katılımcı ücretinin ödenmesi için yeterli zaman ayırdı. Bu spor etkinliğinin kayıt ücreti uygundu. Bu spor etkinliğinin organizasyonu çevredeki mağazalar ve restoranlarda indirim imkanı sundu.	.831 .848 .732	4.363
Toplam Açıklanan Varyans		77.026

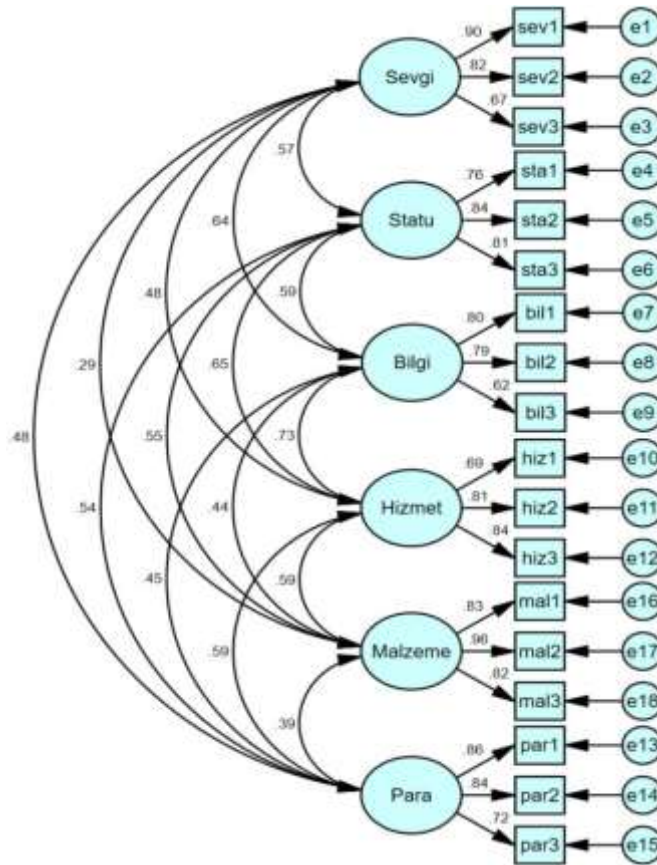
KKYÖ'nin ise 15 maddeli beş boyutlu bir yapısının olduğu gözlemlenmiştir. Orijinal ölçekteki malzeme boyutu altında yer alan 1. madde başka faktör altında yük aldığı için çıkartılmıştır. Comrey (1988) bir boyutta madde sayısının 3'ten az olmamasını önermektedir. Hair vd. (2014) bir faktörün istatistiki olarak tanımlanması için en az 3 maddenin tercihen 4 ya da 5 madde tarafından tanımlanması gerektiğini belirtmektedir. Ayrıca az madde ile ölçüm geçerliğini sağlamanın zor olabileceği bu yüzden çok maddeli yapı ile ölçümün daha sağlam bir yaklaşım olduğu vurgulanmaktadır. Bu bilgiler doğrultusunda analizin ilerleyen aşamalarında faktör tanımlanmasında problem yaşamamak için malzeme boyutundaki kalan iki maddenin çıkartılmasına karar verilmiştir. Kalan boyutların toplam varyansa yaptıkları katkının ise % 75.057 olduğu gözlemlenmiştir. Faktör

yükleri incelendiğinde kalan bütün maddelerin 0.500' den büyük olduğu tespit edilmiştir (Hair vd., 2014). Tablo 3'de AFA sonucu elde edilen KKYÖ'nin faktör yük değerleri gösterilmektedir.

Tablo 3 AFA sonucu KKYÖ'nin faktör yük değerleri

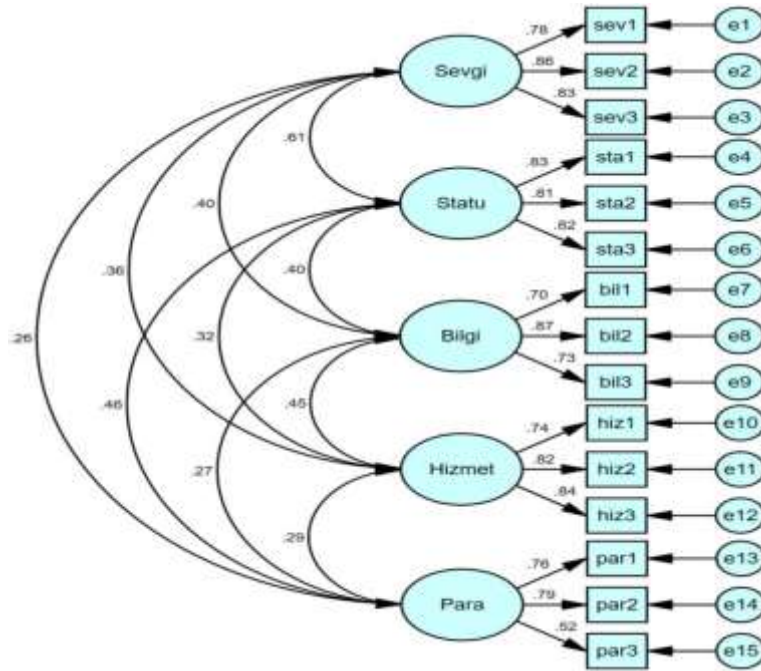
Faktörler	Faktör Yükü	Açık Varyans %
Sevgi Yatırımı Bu spor etkinliğini çok seviyorum. Bu spor etkinliğini çok önemsiyorum. Bu spor etkinliği personelini arkadaşım olarak görüyorum.	.811 .875 .799	34.536
Statü Yatırımı Bu spor etkinliğini çoğu koşucuya öneririm. Bu spor etkinliği bu zamana kadar katıldığım en iyi etkinlik. Koşu etkinliğine katılmaya karar verdiğimde diğerlerinden daha çok bu etkinliği tercih ederim.	.836 .801 .824	13.109
Bilgi Yatırımı Bu spor etkinliği organizasyonuna bazı yönetim fikirlerini paylaşarak yardım etmeyi isterim. Bu spor etkinliği organizasyonuna dönüt verdim. Organizasyonla etkinlik yönetimi ile ilgili güzel fikirler paylaşmayı isterim.	.780 .842 .823	11.012
Hizmet Yatırımı Bu spor olayının kurallarına düzgün bir şekilde uydum. Rota üzerindeki destekçileri gülümseyerek selamladım. Bu spor etkinliğinin kurallarına içtenlikle uydum.	.822 .856 .840	9.155
Para Yatırımı Bu spor etkinliğine hazırlanırken çok para harcadım. Bu spor etkinliği seyahatinde çok para harcamayı istiyorum. Etkinlik ücreti artsa bile bu spor etkinliğine katılmayı tercih ederim.	.708 .840 .792	7.245
Toplam Açıklanan Varyans		75.057

Açımlayıcı Faktör Analizi sonucu ortaya çıkarılan yapısal örüntünün, doğruluğunun sınanması amacı ile DFA uygulanmış ve ölçüm modeli oluşturulmuştur. OAKYÖ'nin Ölçüm modelinde 6 faktörlü model için uyum indekslerinden Ki-Kare olabirlik oranı (χ^2)= 210.395 ($p=0.000$), Ki-Kare olabirlik oranı/Serbestlik Derecesi (χ^2/df) = 1.753 iyi uyum (Kline, 2011), Tahminin Kök Hata Kareler Ortalaması (RMSEA)= 0.050 iyi uyum (Hu ve Bentler, 1999), Standartlaştırılmış Kök Artık Kareler Ortalaması (SRMR)= 0,046 iyi uyum (Byrne, 2001), Ölçeklendirilmiş Uyum İndeksi (NFI) = 0.934 kabul edilebilir uyum (Baumgartner ve Homburg, 1996), Ölçeklendirilmemiş Uyum İndeksi (NNFI) = 0.962 kabul edilebilir uyum (Doğan ve Özdamar, 2017), Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI) = 0.970 iyi uyum (Marsh vd. 2006), Uyum İyiliği İndeksi (GFI) = 0.931 kabul edilebilir uyum (Baumgartner ve Homburg, 1996), ve Düzeltmiş Uyum İyiliği İndeksi (AGFI) = 0.901 iyi uyum (Schermelleh-Engel ve Moosbrugger, 2003), düzeyindedir. Şekil 1'de Organizasyon Kaynak Yatırımı Ölçeği ölçüm modeli gösterilmektedir.

Şekil 1 OAKYÖ ölçüm modeli.

KKYÖ'nin ölçüm modelinde 5 faktörlü model için Ki-Kare olabilirlik oranı (χ^2)= 127.263 ($p=0.000$), Ki-Kare olabilirlik oranı/Serbestlik Derecesi (χ^2/df)= 1.591 iyi uyum (Kline, 2011), Tahminin Kök Hata Kareler Ortalaması (RMSEA)= 0.044 iyi uyum (Hu ve Bentler, 1999), Standartlaştırılmış Kök Artık Kareler Ortalaması (SRMR) = 0,044 iyi uyum (Byrne, 2001), Ölçeklendirilmiş Uyum İndeksi (NFI) = 0.940 kabul edilebilir uyum (Baumgartner ve Homburg, 1996), Ölçeklendirilmemiş Uyum İndeksi (NNFI) = 0.969 kabul edilebilir uyum (Doğan ve Özdamar, 2017), Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI) = 0.977 iyi uyum (Marsh vd. 2006), Uyum İyiliği İndeksi (GFI) = 0.949 kabul edilebilir uyum (Baumgartner ve Homburg, 1996) ve Düzeltilmiş Uyum İyiliği İndeksi (AGFI) = 0.923 iyi uyum (Schermelleh-Engel ve Moosbrugger, 2003) düzeyindedir. Her iki ölçüm modelinde de uyum indeksleri modifikasyona gerek duyulmadan elde edilmiştir. Şekil 2'de Katılımcı Kaynak Yatırımı Ölçeği ölçüm modeli gösterilmektedir.

Şekil 2 KKYÖ ölçüm modeli

Yakınsak Gerçeklik: OAKYÖ ve KKYÖ'nün ölçüm modellerinin yakınsak geçerliği için önce DFA sonucu elde edilen faktör yük değerleri incelenmiştir. OAKYÖ ve KKYÖ'nin faktör yüklerinin 0.50'den büyük olduğu tespit edilmiştir (Hair vd., 2014). Sonraki aşamada ortalama varyans (AVE) ve yapı güvenirliliği (CR) hesaplanmıştır. Her iki ölçüm modelinde faktörlerin AVE değerlerinin 0.50'den (Hair vd., 2014), yapı güvenirliliğinin ise 0.70'den büyük olduğu gözlemlenmiştir (Fornell ve Larcker, 1981). Elde edilen sonuçlar ölçüm modellerinin yakınsak geçerliğini desteklemektedir. Tablo 4'de ölçüm modellerinin yakınsak geçerliği ile ilgili bulgular gösterilmektedir.

Ayrışma/Dış Geçerlik: Ayrışma geçerliği bir yapının diğerlerinden ayrıldığı bir göstergesidir. Ayrışma geçerliğinin sağlanabilmesi için yapılar arasındaki korelasyonların Kline (2011)'a göre 0.85, Hair vd. (2014)'göre 0.90'ı aşmaması önerilmektedir. Tablo 4'de gösterildiği gibi her iki ölçüm modelinde de yapılar arasındaki korelasyon değerleri ayrışma/dış geçerliğini desteklemektedir.

Tablo 4 OAKYÖ ve KKYÖ'nin faktörler arası korelasyon katsayıları, açıklanan ortalama varyans (AVE) ve yapı güvenirliliği (CR) değerleri.

	Sevgi	Statü	Bilgi	Hizmet	Malzeme	Para	AVE	Yapı Güvenirliliği
OAKYÖ	Sevgi	-					0.644	0.843
	Statü	0.574	-				0.649	0.847
	Bilgi	0.639	0.592	-			0.546	0.781
	Hizmet	0.480	0.650	0.730	-		0.610	0.824
	Malzeme	0.294	0.546	0.438	0.588	-	0.762	0.905
	Para	0.479	0.537	0.449	0.586	0.386	-	0.653
KKYÖ	Sevgi	-					0.683	0.866
	Statü	0.608	-				0.671	0.860
	Bilgi	0.402	0.400	-			0.595	0.814
	Hizmet	0.357	0.317	0.451	-		0.641	0.842
	Para	0.263	0.455	0.273	0.286	-	0.491	0.737

Ölçeklerin güvenilirlik analizinde maddelerin benzeşiklik düzeyini ve maddelerin ölçmek istediği yapının ayrışıklığını belirlemek için Cronbach's Alpha katsayısından, ölçek maddelerinin bireyleri ayırt etmedeki yeterliliğini belirlemek için madde-toplam korelasyonun ve zamanla değişime özelliğini test etmek için ise test tekrar test tekniğinden yararlanılmıştır.

İç Tutarlılık Analizi: Ölçeğin güvenilirlik ile ilgili yapılan iç tutarlılık analizi sonucunda OAKYÖ'nin toplam Cronbach Alpha katsayı değeri 0.917 bulunmuştur. Boyutların sahip olduğu Cronbach Alpha değerleri en yüksek 0.899, en düşük ise 0.774 olarak tespit edilmiştir. KKYÖ'nin toplam Cronbach Alpha katsayı değeri ise 0.850 bulunmuştur. Boyutların sahip olduğu Cronbach Alpha değerleri en yüksek 0.862, en düşük ise 0.728 olarak tespit edilmiştir. Nunnally ve Bernstein (1994) göre $0.70 \leq \alpha < 0.90$ ise, ölçek yüksek güvenilirlik düzeyine sahiptir. Tablo 5' deki Cronbach's Alpha değerlerine göre ölçekler yüksek güvenilirlik düzeyine sahiptir.

Tablo 5 İç tutarlılık analiz sonuçları

OAKYÖ Boyutlar	Cranbach's Alpha	KKYÖ Boyutlar	Cranbach's Alpha
Algılanan Sevgi Yatırımı	0.828	Sevgi Yatırımı	0.862
Algılanan Statü Yatırımı	0.845	Statü Yatırımı	0.860
Algılanan Bilgi Yatırımı	0.774	Bilgi Yatırımı	0.808
Algılanan Hizmet Yatırımı	0.820	Hizmet Yatırımı	0.842
Algılanan Malzeme Yatırımı	0.899	Para Yatırımı	0.728
Algılanan Para Yatırımı	0.844	Toplam	0856
Toplam	0.917		

Madde Toplam Korelasyon Analizi: Her iki ölçekte madde toplam korelasyon katsayılarının 0.693 ve 0.237 arasında olduğu gözlemlenmiştir. Büyüköztürk (2014) madde toplam korelasyon değerinin 0.30'dan büyük olması gerektiğini ifade etmekte, 0.20-0.30 arasındaki değere sahip maddelerin de teste alınabileceğini belirtmektedir. Dolayısıyla KKYÖ'de para yatırımı altında bulunan 15. Madde çıkartılmamıştır. Bu sonuçlara göre her iki ölçekte tüm maddelerin kişileri ayırt etmede yeterli olduğu tespit edilmiştir (Dağ, 2002).

Test-tekrar Test Güvenirliği: Ölçeklerin geçerliği sağlandıktan sonra test tekrar test için 30 kişilik aynı gruba 20 gün arayla iki defa uygulama gerçekleştirilmiştir. Ölçüm sonuçları arasındaki korelasyon katsayısı 0,763 olarak tespit edilmiştir. Genellikle iki ölçüm arasındaki korelasyon değerinin 0.70 ve üzeri bir değere sahip olması istenmektedir (Robinson vd., 1991). Elde edilen korelasyon katsayısı tutarlılığının bir göstergesidir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada katılımcının bakış açısından organizatörün ve katılımcının kendisinin etkinliğe yatırdığı kaynak türlerini ortaya koyan OAKYÖ ve KKYÖ'nin Türk dili ve kültürüne uyarlaması amaçlanmıştır. Analizler sonucunda OAKYÖ'nin 18 madde 6 faktörlü orijinal yapısı değişikliği uğramadan olduğu gibi Türkçe'ye adapte edilmiştir, KKYÖ'de ise analiz sonucu sadece malzeme boyutu çıkartılmış ve 15 maddeli 5 faktörlü yapı elde edilmiştir. Analiz sonucunda ölçeklerin açıklanan varyansları Hair vd. (2014) belirttiği gibi %50-%60 üzerindedir. Faktör yük değerleri ise 0.500'ün üzerindedir. AFA sonucu ortaya çıkan değerler ölçeklerin yapı geçerliğini sağladığını desteklemektedir. Ortaya çıkan yapıların DFA ile sınanması sonucu elde edilen uyum iyiliği ve uyum eksikliği indeks değerleri önerilen ölçüm modellerinin doğrulandığını ispatlamaktadır (Jöreskog ve Sörbom, 1993). AVE ve yapı güvenirligi değerleri ölçüm modellerinin yakınsak geçerliğini desteklemektedir. Boyutlar arası korelasyon değerleri ayrışma dış geçerliğinin sağlandığını göstermektedir (Hair vd., 2014). Güvenirlik analizleri ise ölçeklerin yüksek güvenilirlik düzeyine sahip olduğunu ortaya koymuştur (Nunnally ve Bernstein, 1994). Sonuç olarak OAKYÖ ve KKYÖ ölçekleri Türk boş zaman endüstrisi için boş zaman ve spor pazarlamacıları ve etkinlik organizatörleri tarafından kullanılabilir geçerli ve güvenilir bir ölçme araçlarıdır.

Ölçme araçları uygulama aşamasında araştırmanın amacına göre ayrı ayrı ya da birlikte kullanılabilir. Daha önce yapılan araştırmalar incelendiğinde ölçeklerin birlikte ve ayrı ayrı kullanıldığı görülmektedir. Okayasu vd. (2010) spor turistleri üzerine yaptıkları araştırmada her iki ölçme aracını kullanarak kaynak yatırımının sadakat üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Choo ve Petrick (2013) kır turizmüne katılan turistler üzerinde yaptıkları araştırmada sadece organizasyonun kaynak yatırımını değerlendiren ölçme aracını kullanarak tatmin düzeyi ile arasındaki ilişkiyi değerlendirmiştir. Okayasu vd (2016) Amerika ve Japonya’da rekreasyonel spor etkinliklerine katılanların algıladıkları kaynak yatırımının katılımcıların tutum ve tatmin düzeylerini etkisini araştırdıkları çalışmada her iki ölçme aracını kullanmışlardır.

Araştırma kapsamında yapılan analiz sonuçları Türk kültüründe boş zaman spor etkinlik organizatörlerinin ve katılımcılarının etkinliğe yönelik farklı kaynak türlerini kullandıklarını ortaya çıkarmıştır. Katılımcıya göre organizatörler etkinliğe yönelik sevgi, statü, bilgi, hizmet, malzeme, para kaynak yatırımında bulunmaktadır. Katılımcılar ise, sevgi, statü, bilgi, hizmet ve para kaynak türlerini kullanmaktadır. KKYÖ’de analizler sonucu malzeme faktörünün çıkartılması, Türk boş zaman spor etkinlik katılımcılarının etkinlik için kullandıkları malzemelere önem vermediği şeklinde yorumlanabilir. Dans sporu ile uğraşan bireyler dans festivalleri için kullandıkları malzemeler (ayakkabı, dans kıyafeti, antrenman kıyafeti vb.) diğer etkinliklerde de kullanabilirler. Dolayısıyla bu durum onların dans malzemelerine çok önem vermedikleri anlamına gelebilir.

Bazı kaynak çeşitleri sadık tüketicilerin oluşmasında yol gösterici olabilmektedir (Okayasu vd., 2010). Fao ve Fao (1974) kaynak türlerini partikularist ve somut olmak üzere iki grupta sınıflandırılmaktadır. Tornblom ve Fredholm (1984) sevgi ve hizmet gibi partikularist grupta yer alan kaynak türlerinin somut gruptaki malzeme, para ve bilgi kaynak türlerine göre samimiyetin oluşmasında daha etkili olduğunu belirtmektedir. Sriram ve Mummalaneni (1990) bireye özgü kaynak türlerinin uzun süreli ve sabit ilişkilerin kurulması ile ilişkili olduğunu ifade etmektedir. Loyd vd. (1982) ise sevgi kaynak türünün tatmin ile güçlü bir ilişkisi olduğuna vurgu yapmaktadır. Dolayısıyla boş zaman spor etkinlik organizatörleri partikularist eksende yer alan boyutlara daha fazla odaklanarak etkinlik tüketicilerinin tutumlarını etkileyebilir.

Araştırma kapsamında yapılan analiz sonucuna göre her iki ölçme aracında ortaya çıkan faktörleşme, organizatörlerin boş zaman spor etkinliklerine katılımcılardan daha fazla kaynak yatırımında bulduklarını göstermektedir. Benzer bir sonuç Okayasu vd. (2009) tarafından yapılan araştırmada da ortaya çıkmıştır. Çalışma sonucuna göre Japon kültüründe organizatörler katılımcılar göre diğer kaynak türlerinin dışında bilgi ve para kaynak türlerini kullanmaktadır. Morais vd. (2003)’nin araştırmasında organizatör ve katılımcı boş zaman spor etkinliğine yönelik eşit sayıda kaynak yatırımında bulunmaktadır. Bu sonuçlar kaynak kullanımının kültürlere göre farklılık gösterdiği şeklinde yorumlanabilir.

Benzer kaynak türlerinin bireyler arasında değişiminin kolay olduğu ifade edilmektedir. Partikularist kaynak türü ile somut kaynak türü değişimi aynı grupta yer alan kaynağa göre değişimi daha zordur (Brinberg ve Wood 1983). Örneğin katılımcı organizasyonun etkinliğe sevgisini kattığını hissederse karşılık olarak etkinlik organizatörüne sevgi ile karşılık verecektir. Teichman and Foa (1975)’ya göre birey değişimde kullanabileceği uygun bir kaynağa sahip değilse, değişim için elindeki en uygun kaynağı kullanmaktadır. Yazarlara göre bu durum değişimin tatmin düzeyini düşürebilir. Dolayısıyla organizatörlerin kaynak yatırımının katılımcının algısı üzerinden değerlendirilmesi başarılı boş zaman spor etkinliği için önemli olabilir.

ÖNERİLER

Bu çalışmanın sonucunda ileride yapılacak araştırmalara, etkinlik yöneticileri ve boş zaman ve spor pazarlamacılarına yönelik bazı öneriler vardır. Tüketicilerin tutum ve davranışları zaman içerisinde değişebileceği gerçeğinden hareketle ölçekler uzun vadede geçerli ve güvenilir yapı sergileyebilir. Araştırma kapsamında örneklem olarak dans sporu festivali katılımcıları seçilmiştir. Gelecek araştırmalarda farklı boş zaman spor etkinliklerinden örneklem seçilerek ölçeklerin yapı

geçerliliği ve güvenilirliğinin test edilmesi önerilmektedir. Ayrıca diğer boş zaman spor etkinlik katılımcılarının kullandıkları kaynak türlerinin farklı olup olmadığı yapılacak araştırmalarla desteklenebilir. Bununla birlikte ölçme araçları kullanılarak yapılacak araştırmalarda kaynak kuramı ile sadakat, tatmin vb. yapılar arasındaki ilişkiler incelenebilir. Etkinlik yöneticileri ve pazarlamacılar yapılacak araştırmalarla katılımcılar açısından hangi kaynak türünü daha önemli olduğunu keşfedebilir ve çıkan sonuç doğrultusunda stratejiler geliştirebilir.

KAYNAKLAR

- Alpar, R. (2014). *Spor, sağlık, ve eğitim bilimlerinden örneklerle uygulamalı istatistik ve geçerlik-güvenirlik* Ankara: Detay Yayıncılık.
- Baumgartner, H. & Homburg, C. (1996). Applications of structural equation modeling in marketing and consumer research: A review. *International Journal of Research in Marketing*, 13(2), 139-161.
- Bek, N., Şimşek, E., Erel, S., Yakut, Y. & Uygur, F. (2009), Turkish version of impact on family scale: a study of reliability and validity. *Health Qual Life Outcomes*, 2(4), 1-7.
- Brinberg, D., & Wood, R. (1983). A resource exchange theory analysis of consumer behavior. *Journal of Consumer Research*, 10(3), 330-338.
- Büyüköztürk, Ş. (2014). *Sosyal bilimlerde veri analizi el kitabı* (19. Baskı). Pegem Akademi: Ankara.
- Byrne, B. M. (2001). Structural equation modeling with AMOS, EQS, and LISREL: Comparative approaches to testing for the factorial validity of a measuring instrument. *International Journal of Testing*, 1(1), 55-86.
- Choo, H. & Petrick, J. F. (2013). Resource exchanges for agritourism service encounters. *Journal of Hospitality Marketing & Management*, 22:770-780.
- Comrey, A. L. (1988). Factor-analytic methods of scale development in personality and clinical psychology. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 56, 754-761.
- Dağ, İ. (2002). Kontrol odağı ölçeği: ölçek geliştirme, güvenilirlik ve geçerlik çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 17 (49), s. 77-90
- Doğan, İ., & Özdamar, K. (2017). The effect of different data structures, sample sizes on model fit measures. *Communications in Statistics-Simulation and Computation*, 46(9), 7525-7533.
- Donncnwonh, G. V. & Uriel, G. F (1974). Effects of resource class on retaliation to injustice in interpersonal exchan EC. *Journal of Personality and Social Psychology*, 29(6). 785-793.
- Dorsch, M. J. & Carlson, L. (1996). A Transaction approach to understanding and managing customer equity. *Journal of Business Research*, 35 (3): 253-64.
- Foa, U. G., & Foa, E. B. (1974). *Societal structures of the mind*. Springfield, IL: Charles C. Thomas.
- Foa, U. G. (1976). *Resource theory of social exchanges*. In *contemporary topics in social psychology*, edited by J. S. Thiabut and R. Carson. Morristown, NJ: General Learning Press, pp. 99-131.
- Foa, E. B., & Foa, U. G. (1976). *Resource theory of social exchange*. Morristown, NJ: General Learning Press.
- Foa, E. B., & Foa, U. G. (1980). *Resource theory: Interpersonal behavior as exchange*. In K. J. Gergen, M. S. Greenberg, & R. H. Willis (Eds.), *Social exchange: Advances in theory and research*. New York: Plenum Press.
- Fornell, C. & Larcker, D. F. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of Marketing Research*, 18(1), 39-50.
- Frohlich, M. T. & Westbrook, R. (2001). Arcs of integration: an international study of supply chain strategies. *Journal of Operations Management*, 19(2), 185-200
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. & Anderson, R. E. (2014). *Multivariate data analysis: A global perspective* (7th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson.
- Hambleton, R. K. & Patsula, L. (1999). Increasing the validity of adapted tests: Myths to be avoided and guidelines for improving test adaptation practices. *Journal of Applied Testing Technology*, 1(1), 1-30.
- Hu, L. & Bentler, P.M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6(1), 1-55.
- Jöreskog, K. G. & Sörbom, D. (1993). *LISREL 8: User's guide*. Chicago: Scientific Software.
- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling*. New York: The Guilford Press.
- Loyd, S., Cate, R. & Henton, J. (1982). Brand loyalty vs repeat purchasing behavior. *Journal of Marketing Research*, 10 (1): 1-9.

- Lynn, M. R. (1986). Determination and quantification of content validity. *Nursing Research*, 35, 382-385.
- Marsh, H. W., Hau, K. T., Artelt, C., Baumert, J. & Peschar, J.L. (2006). OECD's brief self-report measure of educational psychology's most useful affective constructs: Cross-cultural, psychometric comparisons across 25 countries. *International Journal of Testing*, 6(4), 311-360.
- Morais, D. B. (2000). *Reconceptualization of loyalty under a resource investment perspective: a study of group leaders in the leisure service industry*. Ph.D. diss., Clemson University, Clemson, SC.
- Morais, D. B., Backman, S. J. & Dorsch, M. J. (2003). Toward the operationalization of resource investments made between customers and providers of a tourism service. *Journal of Travel Research*, 41(4), 362-374.
- Nunnally J. & Bernstein, I. (1994). *Psychometric theory*. pp.33-34, New York: McGraw-Hill
- Okayasu, I., Nogawa, H., Casper, J. M. & Morais, D. B. (2016). Recreational sports event participants' attitudes and satisfaction: cross-cultural comparisons between runners in Japan and the USA. *Managing Sport and Leisure*, 21(3), 164-180.
- Okayasu, I., Nogawa, H. & Morais, D. B. (2009). Operationalization of the resource investments construct of recreational sport event. *Event Management*. 12 (3-4), 209-223.
- Okayasu, I., Nogawa, H. & Morais, D. B. (2010). Resource investments and loyalty to recreational sport tourism event. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 27(6), 565-578.
- Polit, D.F. & Beck, C.T. (2006). The content validity index: are you sure, you know what's being reported? Critique and recommendations. *Research in Nursing & Health*, 29(5), 489-497.
- Robinson, J. P., Shaver, P.R. & Wrightman, L. S. (1991). *Criteria for Scale Selection and Evaluation in Measure of Personality and Psychological Attitudes*. San Diego: California Academic Press.
- Schermelleh-Engel, K. & Moosbrugger, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23-74.
- Seçer, İ. (2015). *Psikolojik test geliştirme ve uyarlama süreci. SPSS ve Lisrel uygulamaları*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sriram, V., & Mummalaneni V. (1990). Determinants of source loyalty in buyer-seller relationships. *Journal of Purchasing and Materials Management*, 26 (4): 21-26.
- Teichman, M., & Foa, U. G. (1975). Effect of resources similarity of satisfaction with exchange. *Social Behavior and Personality*, 3(2), 213-224.
- Tornblom, K. Y., & Fredholm, E. M. (1984). Attribution of friendship: The influence of the nature and comparability of resources given and received. *Social Psychology Quarterly*, 47: 50-61.
- Waltz, C.F., Strickland, O.L & Lenz, E.R. (2005). *Measurement innursing and health research(3rded.)* New York: Springer Publishing Co.

[Extended English Summary](#)

Resource theory is an approach suggesting that there are changeable intangible and symbolic resources between individuals. According to the resource theory, there are six types of resources that undergo a change between individuals. According to this theory, types of resources that undergo a change between individuals include; love, status services, information, money and material. Love is defined as an expression of compassion, respect and fondness. Status is an expression of evaluation judgment that signifies a high or low prestige, respect or dignity. Information resource includes advice, opinion, education or enlightenment. Services include activities which require an effort for another person to utilize and where the person reveals his own effort or himself. Materials are tangible things, objects and supplies. Money is any material or retribution given in return for a product or service. Among these resource types; love, status and services have a particularistic structure; whereas information, money and material are tangible. According to the theory, it is easier to use tangible resources in change than others. On the other hand, it is important to use particularistic resources in establishing sincere relationships. It is recommended to use the resource theory experimentally in order to understand consumer behaviors in leisure sport activities. Resource theory is also useful for understanding the interaction between the service provider and consumers.

Interest of participants and effort of activity organizers are considered important for the sustainability of leisure sport activities like dance sport festivals, racing activities, cycling and outdoor sport festivals. These organizers also have a tourism aspect. In other words, they attract sport tourists

to regions where they are organized and make important contributions to the region economy. Thus, it is believed that it will be important to understand the resource change between the service provider, in other words organizer and consumers in order to sustain these activities. It is believed that the resource change will be understood better through the scales of “Organizers’ Perceived Resource Investments (OPRI) and Participants’ Reported Resource Investments (PRRI)” developed based on the resource theory, which is insufficient in the Turkish literature. Thus, the study aims to bring the assessment instruments in the Turkish language and culture. Resource types that are expressed by the resource theory constitute the dimensions of the assessment instruments. Each dimension is represented with three items.

The study process was designed considering the scale adaptation processes accepted in the literature. First of all, permissions were obtained from the authors via mail. Then a translation team was formed and the original language was translated into Turkish. Expert opinion was received for the translated assessment instruments and the content validity index was calculated. A pilot application was conducted for seeing whether there was a problem with the translated items or not. No item was excluded in the pilot application. Regarding the validity and reliability of the assessment instruments; 303 people who were selected from the Fifth Eskisehir Dance Festival that was organized between 26-28 February 2017 using the convenience sampling method were included in the study. The data were collected via a questionnaire using face-to-face interview technique. In the data analysis; Exploratory Factor Analysis (EFA) was used for revealing the factor structure of scales and Confirmatory Factor Analysis (CFA) for confirming the acquired structures. On the other hand, consistency, total item correlation and test-retest analyses were used for reliability analyses.

As a result of the analyses; it was determined that the OPRI had been adapted into Turkish without changing the original structure of 18 items and 6 factors, whereas the PRRI had been adapted with 15 items and 5 factors as only the dimension of material was excluded. Analysis results show that explained variances of the scales are above the reference value specified in the literature. The explained variance is 77.026% for the OPRI and 75.057% for the PRRI. The factor load value is above 0.5000 in both assessment instruments. The values obtained as a result of the EFA support that the scales provide the construct validity. Goodness of fit and lack of compliance values (χ^2/df , RMSEA, SRMR NFI, NNFI, CFI, GFI, and AGFI) obtained as a result of examining the structures with the CFA prove that measurement models being suggested have been confirmed. AVE values of dimensions in both measurement models are above 0.500. On the other hand, construct reliability values are above 0.700 and thus, support the convergent validity of measurement models. The fact that interdimensional correlation values are not above 0.85 proves that disintegration external validity is provided. Reliability analyses, on the other hand, reveal that the scales have a high reliability. As a consequence, the scales of OPRI and PRRI are valid and reliable assessment instruments that can be used by leisure and sport marketers and activity organizers for the Turkish leisure industry.

Assessment instruments can be used either separately or together according to the researcher’s purpose in the application process. In the literature, it is possible to encounter with studies using the assessment instruments separately and together. The factor analysis that was conducted within the scope of the study shows that organizers make greater resource investments in leisure sport activities than participants. In the literature, it is possible to encounter with studies showing the use of different resource types by sport activity participants in other cultures. According to the result of this study, some suggestions are made for future studies, activity managers and leisure and sport marketers. Within the scope of the study, participants of the dance sport festival were selected as the sample. In future studies, it is recommended to select samples from different leisure sport activities and test the construct validity and reliability of the scales. In addition, it is recommended for future studies to prove whether the participants of other leisure sport activities use different types of resources or not. Additionally, the studies to be conducted using assessment instruments can examine the relationships between the resource theory and structures like devotion, satisfaction, etc. Activity managers and marketers can explore which types of resources are more important for participants in future studies and strategies can be developed according to the results.